

Договорните режими: теоретично представяне

Северин Кабриак, Професор във Факултета по право на Университет "Монпелие I"

Законодателството на френските брачни режими се характеризира, и това е оригиналното у нас, със скромността на Закона. И наистина, благодарение на договорните режими, законодателният плурализъм е допустим в тази област. Френското законодателство желае да бъде *неутрално* в тази област, да не налага един единствен модел, а да предлага няколко такива, измежду които всеки да избере своя в зависимост от моралните си и религиозни убеждения и дори понякога - в зависимост от вида съществуване, което житейските превратности са му предложили или наложили.

Ако днес тази свобода продължава да съществува в едно общество, в което се счита за добър тон индивидът да бъде охраняван от самия него, някои биха казали - да бъде третиран като инфантилен, то е защото съществува един охранител: обичайният съветник на семействата: нотариусът¹.

Намесата му е от съществено значение при прилагане на брачните режими, тъй като приносът му е двояк. Той действа като обществен служител при регистриране на някои актове, по-специално - главния: брачния договор, а освен това играе първостепенна роля като съветник и тази роля търпи непрекъснато развитие в наши дни.

Спазването на свободата на брачните договори се дължи частично на тези функции и разнообразието на договорните режими, тяхното богатство се запазва от дейността на нотариусите в ролята им на съставители на актове.

И наистина, свободата на брачните договори (като почва, необходима за съществуването на договорните режими) (раздел 1) се разгръща и поражда благодарение на брачния договор (раздел 2).

Това са следователно двата въпроса, които ще разгледам: свободата и средството за постигането ѝ - брачният договор.

---

¹ Тази първостепенна роля се подчертава от голям брой автори (виж, по-специално, Шарлен, Ж., Участие на нотариуса в създаване на правната норма, дисертация - Лион, 1981 ; Суриу, Ж. Л., Изследване на ролята на нотариалната формулировка в положителното право, издание на JNA, 1976)

Раздел 1 – Принципът за свобода в брачните договори

Ако принципът за свобода в брачните договори е в основата на френското право и упражнява мощно въздействие (подраздел 1), съществуват при все това някои изключения от него (подраздел 2).

Подраздел 1 – Обхват на принципа за свобода в брачните договори

Свободата на брачните договори е прогласена в член 1387 на Гражданския кодекс

"Законът урежда семейната общност над имуществата дотолкова, доколкото не съществува брачен договор, който съпрузите могат да съставят като пожелаят"

По силата на този текст, бъдещите съпрузи разполагат по принцип с пълна свобода на избор на брачен режим. Законодателят не е наложил ограничения на начина, по който да се ползва тази свобода. Така, бъдещите съпрузи могат да изберат един от режимите, предвидени от кодекса, да го изменят, да съчинят такъв режим; те могат също да съчетаят няколко режима.

Предлагам ви следователно да разгледаме този множествен избор (§1), преди да се спрем накратко на въпроса за това, какви основания могат да направляват избора (§2).

§ 1 Възможностите за избор

Както разбрахте, този избор не е ограничен от френския законодател, последният само помага за неговото осъществяване: за целта, кодексът предлага формули, които могат в известен смисъл да се разглеждат като предварително изготвени (А). При все това, бъдещите съпрузи могат да дадат пълна свобода на въображението си, видоизменяйки тези формули (В), комбинирайки ги (С) или създавайки изцяло оригинален модел (D).

А — Избор на един от режимите, предлагани от Гражданския кодекс

Бъдещите съпрузи могат да заявят, че имат намерение да сключат брак при един от режимите, предвидени от Гражданския кодекс.

Тези режими са 6 на брой:

- общността е ограничена до вещите, придобити по време на брака (това е същевременно законно признатият режим, който се разглежда в Гражданския кодекс с най-големи подробности - посветени са му членове от 1400 до 1490). Този режим е обект на предстоящи спорове; имайте търпение да разберете какво мисли за него Соланж Беке - това ще ви помогне да вникнете в съдържанието му.
- общност на движимите имущества и на вещите, придобити по време на брака (разгледана в членове от 1498 до 1502 на Гражданския кодекс); този режим предлага обединяване, както сочи наименованието му, на движимите имущества и на вещите, придобити след сключване на брака.
- - всеобхващаща общност: Тя се схваща като «режим на любовта», според сполучливия израз на нашия доайен Корню; при този режим се осъществява по отношение на имуществовата сливане на личностите, упражнявано от брака, тоест, всички имущества попадат в обща маса (по отношение на него, законодателят е проявил скъперничество, посвещавайки на всеобхващащата общност единствено член 1526 на Гражданския кодекс).
- разделение на имуществовата (на което са посветени членове от 1536 до 1543 на Гражданския кодекс). При тази формула, всеки от съпрузите си остава собственик на имуществовата си, господар в дома си.
- - и накрая, следва да споменем най-новия сред нашите брачни режими: участие във вещите, придобити по време на брака (режим, съвременното звучене на който очарова френския законодател и той реши през 1965 година да го включи в Гражданския кодекс, в членове от 1569 до 1581, тъй като с него се постига помиряване на принципите на разделение и общност).

Законът не налага никаква особена разпоредба относно избора на някой от тези предварително разработени режими. В договора е просто достатъчно да се посочи един от режимите.

Б — Възможност за внасяне на промяна в един от режимите, предложени от Семейния кодекс

Ако бъдещите съпрузи могат да изберат един от режимите, определени от Семейния кодекс, то те могат също да изберат да изхоят от него като го изменят, при което такива промени могат да се внасят както в режимите, предвиждащи общност, така и в тези, предвиждащи разделение; предлагам ви да разгледаме тази възможност.

Промени в режимите, предвиждащи общност

Нека започнем с режима на общност, ограничена до вещите, придобити по време на брака. Член 1497 на Гражданския кодекс предвижда възможност бъдещите съпрузи да внасят промени в законно установената общност чрез всякакъв вид договори.

Гражданският кодекс урежда някои от тях, които ви предлагам да разгледаме накратко: те са 4 на брой и ще възложи евентуално на нотариус Кампелс задачата да илюстрира ползата от тях.

Първата е *клаузата за съвместно управление*: Чрез тази клауза, валидността на която е потвърдена от член 1503 на Семейния кодекс, съпрузите могат да си признаят взаимно общи правомощия над вещите, съставляващи семейната общност, тоест, да се задължат да действат заедно (съгласно живописното наименование, използвано преди: клауза на действието ръка в ръка). Тази клауза цели очевидно да укрепи духа на общност на избрания режим.

Втората е *клаузата за предварително заделяне*, позволяваща на останалия жив съпруг да задели, без да даде нещо в замяна, известна сума или известни вещи, представляващи част от общността. Тази клауза предлага истинско предимство, подпомагащо оцеляването, тъй като предполага по принцип смъртта на единия от съпрузите и оцеляването на другия.

Третата е *клаузата за неравно разпределение*, посредством която съпрузите могат да се уговорят да присъдят на единия от тях част, по-голяма или по-малка от половината имущество. Тук са възможни всякакви комбинации: да се посочи единият от съпрузите, да се даде предимство на останалия жив съпруг, да се наруши равенството по отношение на пълната собственост или на плодopolзването; граници няма, тъй като Гражданският кодекс изрично разрешава да се предвиди цялостно присъждане на общността, тоест, при разтрогване на брачната общност, всички общи имущества да бъдат присъдени на единия от съпрузите.

И накрая, ще споменем едно творение, изцяло създадено от нотариалната практика и възприето от законодателя: *клаузата за факултативно заделяне срещу обезщетение*. Тази клауза позволява на единия от съпрузите да поиска да му бъде присъдено едно общо имущество, срещу което той да обезщети общността. Предимството на тази клауза е състои в това да предотвратява случайностите при теглене на жребий в случай на подялба на имуществената общност. Тази клауза често е била включвана когато бъдещият съпруг е проектирал да развие самостоятелна дейност, откъдето идва и традиционното ѝ наименование: *търговска клауза*. Това предимство е днес намалено поради това, че френският законодател е умножил хипотезите за преференциално присъждане, отнасящи се до професионалните имущества.

Законодателят се е задоволил в този случай с изясняване на режима на най-често употребяваните клаузи, но съпрузите могат за предвидят други такива.

Например, договорът може изрично да предвижда някои имущества да бъдат изрично изключени от имуществената общност.

Възможно е също да се въведе *клауза за алтернативна ликвидация*. Тази клауза позволява ликвидацията да се извърши по различен начин при разпадане на брака в резултат на смърт или на развод.

Подобна свобода цари и при внасянето на промени в режимите на разделение. Тъй като не мога да обхвана творческото въображение на съпрузите и на техните нотариуси, не мога да претендирам за изчерпателност и ще спомена само най-често срещаните добавки.

При режима на разделение на имуществата, най-често употребяваните клаузи целят да уредят въпроса за доказване на собствеността на имуществата на семейната двойка: това са клаузите за *презумпция за собственост*. Така избраните от съпрузите презумпции са противопоставими на трети лица, но може да се касае и за прости презумпции в съответствие с член 1538, алинея 2 на Гражданския кодекс.

При режим на участие в имуществата, придобити по време на брака, се срещат промени, свързани с режимите на общност и по-точно - с клаузата за неравно разпределение.

В — Комбинация от режими, предложени от Гражданския кодекс

Освен внасянето на промени, Гражданският кодекс позволява също да се създават хибридни творения. Така, бъдещите съпрузи могат да комбинират особености на няколко режима: например, разделение на имуществата в съчетание с общност на имуществата, придобити по време на брака. Този механизъм е бил впрочем често използван преди реформата, осъществена чрез закона от 1965 година. Този закон е в известна степен остарял в наше време, тъй като режимът на участие в имуществата, придобити по време на брака, довежда на практика до същия резултат. Но тази комбинация продължава да бъде защитавана активно от своите привърженици.

Ф — Избор на оригинален режим

И накрая, бъдещите съпрузи имат възможност да изберат режим, който не е предвиден в Гражданския кодекс - било то нов, не съществувал преди режим, било брачен режим, съществуващ в чужда страна. В тези случаи, съпрузите ще бъдат въпреки всичко подчинени на първичния режим, както това бе показано по блестящ начин от Сесил Лизанди и от нотариус Кампелс.

Тъй като предоставените възможности са големи, можем да се запитаме по какви причини съпрузите избират един или друг път.

§ 2 Причини за избора

Тук мога да ви изложа само някои основни насоки, тъй като всеки случай и всяко семейство са уникални. Освен това, не притежавам опита на нотариус Кампелс, който ще ви представи една много по-жива визия. Ще се ограничи следователно да наблегна върху най-очевидните, най-често срещани причини: последните са свързани с философията на всяка една от големите категории режими (А) и с някои особености в положението на бъдещите съпрузи (В).

А — Философията на всяка една от големите категории режими

Ако се обърнем към същината на договорните режими, забелязваме наличие на подчертано противопоставяне между режимите на общност и тези на разделение, а режимът на участие в имуществата, придобити по време на брака, се очертава като примиряващ тези противоположности.

Режимите на общност

С приемане на режима на общност става възможно да се създаде общо имущество на съпрузите, което да се простира от общност на имуществата, придобити по време на брака, до общност на всичките им имущества.

Независимо от дейността на всеки от съпрузите и от възнаграждението, което тази дейност поражда, възнаграждението ще бъде общо.

Този механизъм поражда две последствия, които могат да се разглеждат като положителни:

- защита на съпруга, който разполага с по-малки доходи. И наистина, той се възползва на равни начала от обогатяването на семейството.
- това е прост в правно отношение режим що се отнася до имуществата, придобити в течение на неговото действие: те се включват в общността.

В замяна на това, заслужава да се отбележат два негови недостатъка:

- общността (тоест, съвкупността от общи имущества) ще бъде отговорна, без изключение, за дълговете, които съпрузите биха могли да натрупат в течение на действието на режима (например, дълг, породен от гражданска отговорност за нарушение, извършено от един от съпрузите, може да разори семейната двойка).
- Самостоятелността ще бъде ограничена, поне що се отнася до действията по разполагане с основните имущества, включени в общата маса - действия, за

които се изисква съгласие от страна на двамата съпрузи.

Режими на разделение

Обратно, при режим на разделение, всеки съпруг разполага с практически пълна самостоятелност при управление на собственото си имущество. Той понася, в замяна на това, собствените си пасиви (с изключение на ограниченията, дължащи се на прилагане на разпоредбите на първичния режим, отнасящ се до дълговете на домакинството).

Обикновено срещу този начин на действие се отправят две критики:

- Този вид режим не позволява да се уравни забогатяването на членовете на семейната двойка (и тази констатация може да доведе до несправедливост ако единият от членовете прави жертви в полза на забогатяване на другия: например, когато единият съпруг следва другия при неговите преселвания от едно място на друго, оставяйки по този начин на втори план или собственото си професионално израстване, или дори цялата си професионална дейност).
- И накрая, на практика, този режим рядко се спазва от съпрузите, които създават обикновено по време на брачното си съжителство неразделими общности (по-специално, що се отнася до икономически най-важната част от своето имущество: семейното жилище). А начинът, по който действа една неразделима общност е в по-голяма степен лишен от гъвкавост от този, по който действа режимът на общност.

Участие в имуществата, придобити по време на брака

И накрая, участието в имуществата, придобити по време на брака, се очертава като начин за помирение на тези два противопоставящи се режима.

Този режим не е лишен от привлекателност, поне що се отнася до принципа му на действие.

И наистина, в него се съчетават предимствата на двете предишни категории: през целия си срок на действие, той функционира като разделение на имуществата (гарантирайки по този начин самостоятелността на съпрузите), а при разтрогване на брака, позволява на всеки от съпрузите да извлече полза от порастналото богатство на семейството чрез подялба помежду им на увеличението на имуществото, извършило се по време на режима.

При все това, сложността на правилата, уреждащи ликвидацията, отблъсква често тези,

които я извършват на практика. Освен това, относителната новост на режима в нашето законодателство (в сравнение с имущественото семейно право, което е стабилен клон на законодателството, той е същински младенец: навършил е едва 43 години) води до относително рядкото прибягване до него.

Ако философията на всеки вид режим е важен фактор, определящ избора на съпрузите, последният трябва освен това да бъде съобразен с особеното положение на двамата съпрузи.

Б — Вземане предвид на особеностите на семейната двойка

Между факторите, които трябва да се вземат предвид, фигурира на първо място имущественото и професионално положение на всеки от съпрузите, след това - тяхната възраст, наличието на деца от други бракове, желанието да се осигури благоденствие на останалия жив съпруг. Това са главните съображения, за всички останали се осланям на нотариус Кампелс.

а) Имуществено и професионално положение на всеки от съпрузите

Трудно можем, например, да си представим да се даде съвет двама наемни работници, не разполагащи с никакво имущество, да изберат режим на разделение на имуществото, докато този режим подхожда отлично на двама бъдещи съпрузи, всеки от които упражнява либерална професия. Или, ако единият е търговец или ръководител на предприятие, а другият не упражнява никаква професия, режим на участие в имуществата, придобити по време на брака с евентуално изключване на професионалните имущества ще даде възможност да се удовлетворят изискванията за самостоятелност и справедливост.

б) Възраст на съпрузите

Не можем да препоръчаме без опасения на двама младежи да възприемат режим на всеобхващаща общност, докато в съчетание с клауза за присъждане на имуществената общност на останалия жив съпруг, този режим е подходящ за двама възрастни съпрузи, които нямат деца.

в) Деца от други бракове

Наличието на деца от други бракове има също значение. Трябва да внимаваме да препоръчаме уравновесено решение, тъй като прекалено изразен режим на общност на имуществата може да доведе до необходимост от разрешаване на конфликти и да подбуди децата, които не са общи за двамата съпрузи, да заведат дела, за да им бъдат присъдени някои клаузи за дарения, които ще трябва след това да бъдат редуцирани с

всички съпровождащи тези постъпки усложнения, разходи и обиди.

г) Защита на останалия жив съпруг

Ползата от брачния договор може освен това да се състои не в действието на режима, а в клаузите, призовани да упражнят действие при неговото разтрогване. Между тях фигурират клаузите, наречени « за останалия жив ». Тези клаузи са предназначени да облагодетелстват останалия жив съпруг. Те могат да бъдат твърде разнообразни и се простират от присъждане на особено право за притежаване на дадено имущество до пълно присъждане на цялата имуществена общност на останалия жив съпруг.

Независимо от голямата свобода, предоставена от френското законодателство на съпрузите при избора на брачен режим, съществуват някои непреодолими граници, някои изключения.

Подраздел 2 – Изключения от принципа на свобода в брачните договори

Ограниченията на принципа за свобода в брачните договори са на първо място тези, продиктувани от общото законодателство относно юридическите актове (§1), а след това - тези, породени от специални съображения, свързани с брачните режими (§2).

§ 1 Изключение от общата уредба: член 6 на Гражданския кодекс

Като всеки договор, брачният договор не трябва да влиза в противоречие с общественения ред и добрите нрави.

Липсата на противоречие с общественения ред и добрите нрави е общ принцип на френското законодателство, прогласен от член 6 на Гражданския кодекс.

На практика, поради съветите, които дават нотариусите и поради съществуването на императивен първичен режим, отразяващ основните схващания на френското общество, рядко се случва брачни договори да бъдат санкционирани на това основание. Тази обща уредба изпълнява следователно по превъзходен начин превантивна функция.

§ 2 Изключения, свързани със законодателството за брачните режими

Ограниченията на свободата на съпрузите, породени от законодателството за брачните режими, осъждат избора на традиционния режим, закрепен в писаното законодателство на някои страни: режимът на зестра и забраняват някои промени.

Забрана на режима на зестра

Съгласно единодушно възприетото схващане, не е желателно съпрузите да избират режим на зестра след влизане в сила на реформата от 1965 година. При това дълбоко обновление на нашето законодателство за брачните режими, законодателят премахна от режимите, които предлага от Гражданския кодекс, традиционния режим, закрепен в писаното законодателство на някои страни (тези от южните области, които ви посрещат днес): режимът на зестра. А това премахване бе изтълкувано като забрана. При този режим, част от имуществата, които съпругата притежава в деня на сключване на брака, се отделят за издръжка на домакинството, като се поверяват за управлението им на съпруга и се обявяват за неотменими. Тези именно две характеристики се сториха отживели в едно общество, основаващо се на равенството и при икономика, изискваща много по-гъвкава реакция.

Другите ограничения са не толкова радикални, те не засягат никой режим в неговата цялост, а само някои промени, които съпрузите биха могли да внесат.

Ограничения, наложени на клаузите за промяна

Тези ограничения изхождат основно от първичния режим. Както бе споменато на няколко места и особено както бе изложено тази сутрин, първичният режим се налага на всичко. Така, член 226 на Гражданския кодекс гласи, че: «разпоредбите на членове от 212 до 225 във всички пунктове, в които те не предвиждат изрично прилагане на брачни договори, се прилагат поради самото действие на брака, какъвто и да е брачният режим на съпрузите». Тези текстове, по-специално - член 218 на Гражданския кодекс, който прогласява принципа за свободна отменимост на мандатите между съпрузите и член 225 на същия кодекс, доведоха до отмяна на *клаузата за взаимно представителство* при управление на имуществата на общността и на тази, наречена *за единство на управлението*, благодарение на която съпругът управляваше собствените имуществата на съпругата. Тези клаузи са обезсилени, дори ако са включени в договор, сключен преди законът да влезе в сила.

Френският Граждански кодекс предвижда също невъзможност да се включи в брачния договор клауза, според която родителските права да бъдат упражнявани само от единия съпруг.

Ще можете да установите като мен, че изключенията от свободата на избор на съпрузите са малко на брой и действието им е забележимо в едно законодателство, претендиращо все повече да защитава индивидите, ограничавайки техните инициативи. След като описах широкия обхват на свободата, предоставена на

съпрузите, ви предлагам да пристъпим към разглеждане на оръжието за нейното прилагане: брачния договор.

Раздел 2 - Брачен договор

Брачният договор - акт, чрез който бъдещите съпрузи избират брачния си режим и определят правилата за неговото действие, е подчинен на условия за съставянето му (подраздел 1) за да упражнява действие (подраздел 2).

Подраздел 1 – Съставяне на брачния договор

Съставянето на брачния договор (§1) е подчинено на условия, отнасящи се до формата (А) и до съдържанието (В), спазването на които е осигурено от съществуването на санкции (§2).

§ 1 Условия за съставяне на брачния договор

А — Условия, отнасящи се до формата: публикуван нотариален акт

Член 1394, алинея първа на Гражданския кодекс гласи, че: «всички брачни договори се съставят чрез нотариален акт, в присъствие и с едновременно изразено съгласие от всички лица, които са страни по него, или от техен представител».

Брачният договор е значи задължително нотариален акт, в противен случай, той е невалиден.

Законодателят е предвидил брачният договор да бъде сложен акт, който да съдържа специфични разпоредби (отнасящи се до приноси, дарения), за който изборът на режим не е лесен, поради което помощта на нотариус е необходима.

Като такъв, този договор се подчинява на всички особени правила, отнасящи се до нотариалните актове.

Нека уточним, че бъдещите съпрузи, както и лицата, които ги подпомагат, могат евентуално да бъдат представлявани. В такъв случай, представителят трябва да притежава автентично пълномощно. Това пълномощно трябва да бъде освен това специално, тоест, да включва всички клаузи на проектирания брачен договор.

Относно първоначалния избор на режим, член 1395 на Гражданския кодекс гласи, че: «брачните договори трябва да се съставят преди брачната церемония и влизат в сила едва в деня на тази церемония».

Това е императивна разпоредба на Гражданския кодекс. Брачният договор трябва да носи дата, предхождаща тази на сключване на брака. Брачният договор може при все това да бъде подписан в деня на сключване на брака, но при условие, че подписването се извърши преди брачната церемония. В този специален случай, в брачния договор трябва да се посочи часът на съставянето му.

Ако брачният договор отговаря на условията, необходими за неговата валидност, той ще произвежда предвидения ефект спрямо лицата, които са страни по него. Но за да може да бъде противопоставим на трети лица, законът е предвидил условия за публикуването му.

По време на брачната церемония, длъжностното лице по гражданското състояние е длъжно да зададе въпрос на съпрузите, за да узнае дали са сключили брачен договор и техният отговор се вписва в акта за брак. Когато е бил сключен брачен договор, името и седалището на нотариуса, както и датата на този договор трябва да бъдат упоменати в акта за брак. За тази цел, при подписване на договора, нотариусът издава на страните свидетелство, в което фигурират изискваните сведения. Това свидетелство трябва да се връчи на длъжностното лице по гражданското състояние преди брачната церемония. Благодарение на това известяване, третите лица ще могат да знаят дали съпрузите, с които се договарят, са сключили брачен договор и да узнаят техния брачен режим.

В — Условия относно съдържанието

Условията относно съдържанието при съставяне на брачния договор са тези на общото договорно право, при което две от четирите общи условия се подлагат на действието на някои особени правила: съгласие и правоспособност.

Съгласие

В съответствие с общите правила, уреждащи договорите, съгласието на страните трябва да бъде *действително и лишено от пороци*. Особеността се поражда от член 1394 на Гражданския кодекс, който изисква съгласието на страните да бъде изразено едновременно.

Правоспособност

Необходимата правоспособност на сключващите договора е просто приложение на едно общо правно правило. При все това, съществуват специални разпоредби, отнасящи се до непълнолетни и пълнолетни. Няма да разгледаме въпроса за пълнолетните (тъй като неотдавна френското законодателство определи на 18 години законната възраст, на която може да се сключи брак и бракът на непълнолетни лица се превърна в изключителен случай).

Нашето законодателство различава, в зависимост от това колко са засегнати психическите способности на едно пълнолетно лице, режими с различна степен на защита в зависимост от тежестта на случая.

Така, за пълнолетните лица под настойничество или попечителство (последното се отнася до най-тежко засегнатите), член 1399 на Гражданския кодекс, в настоящата си редакция, предвижда пълнолетният да не може да сключва брачен договор без помощта на лицата, които трябва да дадат съгласие той да сключи брак. Това правило е характерно за брачния договор, тъй като не е необходимо именно обичайният представител или настойник на пълнолетното лице да се произнесе за неговия брак. Освен това, следва да се отбележи, че в случая става дума за обикновена помощ, а не за представителство (принцип, на който при все това се основава настойничеството) поради твърде личния характер на брачните договори. Оригиналността на правилата, уреждащи правоспособността при сключване на брачен договор, бе ограничена с неотдавнашното преустройство на този раздел от законодателството. Така, законът от 05.03.07, който трябва да влезе в сила на първи януари 2009 година, възлага на попечителя и на настойника задачата да оказват помощ на пълнолетното лице, тоест, подчинява това възлагане на разпоредбите на общото законодателство относно неправоподобността; запазва се една единствена особеност: и в този случай става дума само за оказване на помощ, представителството се изключва.

От друга страна, пълнолетните лица, намиращи се под защитата на правосъдието, могат законно да сключват сами брачни договори. Спазването на тези условия е осигурено от съществуването на санкции.

§ 2 Санкции на условията за съставяне

Тези санкции са различни в зависимост от същността на условията - дали става дума за условия, засягащи валидността (А) или за условия, отнасящи се до публикуването (В).

А — Санкция за нарушаване на условията за валидност

Санкцията за нарушаване на условията за валидност е класическа - анулиране.

Що се отнася до условията, засягащи формата, става дума за абсолютно анулиране, което не може да бъде отменено от никого.

Условията, засягащи съдържанието, се санкционират с относително анулиране, което може да бъде поискано само от защитеното лице (например, от неправоспособното пълнолетно лице, на което не е била оказана помощ).

Какъвто и да е видът на наложеното анулиране - абсолютно или относително, то води по принцип до анулиране на брачния договор, за който се приема, че не е съществувал. Съпрузите се оказват тогава с обратна сила подчинени на режима на законна общност.

При все това, когато анулирането засяга само една клауза на брачния договор и ако тази клауза няма никакво отношение към самия брачен режим, анулирането ѝ не трябва в никакъв случай да засяга валидността на самия договор. Последният се запазва; единствено въпросната клауза се обезсилва и става неприложима.

Санкцията не е така радикална когато става дума не за нарушение на условията за съставяне, а за неспазване на правилата за публикуване.

В — Санкция за нарушаване на правилата за публикуване

Нарушаването на правилата за публикуване води като единствена последица до невъзможност брачните договори да бъдат противопоставяни на трети лица. При липса на публикуване, съпрузите са «по отношение на трети лица считани за сключили брак при общ правен режим» ([Граждански кодекс., член 1394](#)), освен ако чрез акт, сключен с дадено трето лице, съпрузите декларират, че са сключили брачен договор.

След като описахме условията за действителност на брачния договор, следва да разгледаме начина, по който той предизвиква ефект.

Подраздел 2 - Ефекти от брачния договор

Ефектите на брачния договор са свързани със самия брак. Те влизат в сила от момента на сключване на брака и са в сила до разтрогване на брачната връзка поради смърт или развод, или до смяна на режима, която е днес улеснена, както това бе обяснено от Сесил Лизанти и нотариус Кампелс, или, като последна хипотеза - до разделение на имуществата по решение на съда или при фактическа раздяла по решение на съда.

Нека уточним, макар че това е банална истина, че разпоредбите на брачния договор, отнасящи се до ликвидирането и подялбата на имуществата, продължават да се прилагат след разтрогване на брака.

И накрая, ако бракът не е бил сключен, брачният договор не е валиден.

Но това е друг въпрос, който няма да засегна !